

De eerste kogel vliegt naar binnen door het open raam boven het toilet waar Luca staat. Hij begrijpt niet meteen dat het een kogel is en hij heeft geluk dat het projectiel hem niet recht tussen zijn ogen raakt. Luca registreert maar nauwelijks het geluid dat de kogel maakt als hij langs hem heen vliegt en zich in de betegelde muur boort. De kogelregen die erop volgt is luid, daverend en bulderend, ratelend als een helikopter die met grote snelheid voorbij raast. Er klinkt een hoop geschreeuw, al snel gesmoord door geweervuur. Voordat hij zijn broek kan dichtritsen, de deksel van de wc-pot kan dichtdoen en erop kan klimmen om naar buiten te kijken, voordat hij heeft kunnen zien waar die verschrikkelijke herrie vandaan komt, zwaait de badkamerdeur open en stormt Mami naar binnen.

‘*Mijo, ven,*’ zegt ze, zo zachtjes dat Luca haar niet kan horen.

Haar handen zijn niet vriendelijk; ze duwt hem ruw richting de douche. Hij struikelt over de tegel bij het opstapje en valt voorover op zijn handen. Mami landt boven op hem, waardoor hij een tand door zijn lip valt. Hij proeft bloed. Een donkere druppel maakt een klein rood cirkeltje op de groene douchetegel. Mami duwt Luca in de hoek.

Er zit geen deur in deze douche, en er is geen gordijn. Het is gewoon een hoek in de badkamer van zijn *abuela*, met een extra betegeld muurtje, zodat het toch een douchecel lijkt. Deze muur is ongeveer één meter zeventig hoog en één meter breed – met een beetje geluk net groot genoeg om Luca en zijn moeder aan het zicht te onttrekken. Luca zit klem, zijn smalle schouders raken beide muren. Zijn knieën heeft hij opgetrokken naar zijn kin, en Mami’s lichaam is om hem heen gevouwen als het schild van een schildpad. De deur van de badkamer staat nog steeds open. Dat baart Luca zorgen, hoewel hij vanwege het schild van zijn moeder en de primitieve barricade van het douchemuurtje de deuropening niet kan zien. Het liefst zou hij zich loswurmen en die deur een duwtje geven. Hij weet niet dat zijn moeder hem opzettelijk heeft laten openstaan. Dat een gesloten deur vraagt om een onderzoek naar wat zich daarachter bevindt.

Het geknetter van geweervuur gaat buiten onverminderd voort en mengt zich met de geur van houtskool en brandend vlees. Papi is daarbuiten *carne asada* aan het bakken, en Luca’s lievelingshapje – kippenpootjes. Luca vindt ze alleen lekker als ze een beetje zijn aangebrand, als het velletje zo heerlijk knapperig is.

Zijn moeder heft haar hoofd heel even omhoog om hem recht in de ogen te kunnen kijken. Ze legt haar handen om zijn gezicht en probeert zijn oren te bedekken. Buiten lijken de schoten minder snel op elkaar te volgen. Dan is het even stil, waarna het geluid in korte

salvo's terugkeert. Een echo van het onregelmatige, wilde ritme van zijn hart, denkt Luca. Tussen het kabaal door kan Luca de radio nog steeds horen. Een vrouwenstem kondigt *¡La Mejor 100.1 FM Acapulco!* aan, waarna Banda MS zingt hoe fijn het is om verliefd te zijn. Iemand schiet de radio kapot, en dan klinkt er gelach. Mannenstemmen. Twee of drie – Luca weet het niet zeker. Harde voetstappen op Abuela's binnenplaats.

‘Is hij hier?’ vraagt een van de stemmen. De man staat net aan de andere kant van het raam.

‘Hier.’

‘En het kind, heb je dat ook gezien?’

‘*Mira*, er is hier een jongen. Is dit hem?’

Luca's neef, Adrián. Hij draagt voetbalschoenen en een shirt van Hernández. Adrián kan een *balón de fútbol* wel zevenenvestig keer hooghouden met zijn knieën, zonder hem op de grond te laten stuiteren.

‘Ik weet het niet. Lijkt me de juiste leeftijd. Maak een foto.’

‘Hé, kip!’ zegt een andere stem. ‘Man, dit ziet er goed uit. Willen jullie wat kip?’

Luca's hoofd zit onder zijn mami's kin, haar lichaam is strak om hem heen geklemd.

‘Vergeet de kip, *pendejo*. Doorzoek het huis.’

Luca's mami zit nog steeds op haar hurken en probeert haar evenwicht te bewaren, waardoor ze Luca nog harder tegen de betegelde muur duwt. Ze drukt zich tegen hem aan en allebei horen ze het gepiep en de knal van de achterdeur. Voetstappen in de keuken. Met tussenpozen geweervuur in het huis.

Mami draait haar hoofd opzij en ziet het druppeltje bloed van Luca op de tegelvloer, helderrood, glanzend door het streepje licht dat via het raam naar binnen valt. Haar adem stukt in haar keel, Luca kan het voelen. Het is nu stil in huis. In de hal die naar de deur van deze badkamer leidt, ligt tapijt. Mami trekt de mouw van haar blouse over haar hand en Luca kijkt doodsbang toe terwijl ze zich van hem vandaan buigt en zich uitstrekt naar de veelzeggende bloedspat. Ze veegt er met haar mouw overheen. Er blijft alleen een vage vlek achter. Meteen werpt ze zich weer over Luca heen, net op het moment dat de man in de hal de loop van zijn AK-47 gebruikt om de deur helemaal open te zwaaien.

Ze zijn waarschijnlijk met z'n drieën, want Luca kan nog steeds twee stemmen horen op de binnenplaats. Aan de andere kant van de douchemuur rits de derde man zijn broek open en leegt zijn blaas in Abuela's toilet. Luca ademt niet. Mami ademt niet. Hun ogen zijn gesloten, hun lichamen bewegingloos, zelfs hun bloed verstijft. Ze zijn volmaakt versteend.

De man hikt, spoelt het toilet door en wast zijn handen. Hij droogt ze af aan Abuela's goede gele handdoek, die ze alleen gebruikt bij feestjes.

Als de man is vertrokken, bewegen ze zich nog altijd niet. Ook niet nadat ze de keukendeur opnieuw hebben horen piepen en dichtslaan. Ze blijven daar zitten, opgevouwen, met gesloten ogen en in elkaar gevlochten vingers. Zelfs nadat ze gehoord hebben dat de man zich bij zijn kameraden buiten voegt, nadat ze hem hebben horen zeggen dat het huis leeg is en dat hij nu kip gaat eten omdat er geen reden is om goed barbequevlees te verspillen terwijl er in Afrika kinderen omkomen van de honger.

De man staat nog zo dicht bij het raam dat Luca hem kan horen smakken als hij de kip naar binnen werkt. Luca concentreert zich op ademen – in en uit – zonder geluid te maken. Hij vertelt zichzelf dat het alleen een nare droom is, een verschrikkelijke droom, die hij al veel vaker heeft gehad. Hij wordt altijd weer wakker, met een bonzend hart, waarna hij met een zucht van opluchting ontdekt: het was maar een droom. Want dit zijn de moderne boemannen van stedelijk Mexico. En zelfs als ouders ervoor waken over geweld te spreken waar kleine oortjes bij zijn, een andere radiozender opzetten als er nieuws is over weer een schietpartij, en de scherpe randjes van hun eigen angsten verbloemen, zijn de kinderen van alles op de hoogte, omdat ouders niet kunnen voorkomen dat hun kinderen met andere kinderen praten. Op de schommels, op het fùtbolveld, in de jongens-wc's op school, overal komen de gruwelverhalen bij elkaar en worden ze groter. Alle kinderen, rijk, arm, of uit de middenklasse, hebben lijken op straat zien liggen, zijn getuige geweest van toevallige moorden. En zo weten ze dat er een hiërarchie is in het gevaar, en dat sommige families meer risico lopen dan andere. Dus hoewel Luca nooit enig bewijs heeft gezien van het risico dat zijn ouders lopen, hoewel ze hun zoon hebben voorgeleefd dat ze moedig zijn, wist hij dat deze dag zou komen. Maar dat maakt het niet minder erg.

Het duurt lang, heel lang voordat Luca's moeder haar klemmende handen om zijn nek weghaalt, voordat ze juist zo ver achterover leunt dat hij kan zien dat de hoek van het licht dat door het badkamerraam valt, is veranderd.

Er schuilt een zegen in de ogenblikken nadat je doodsangsten hebt uitgestaan en voordat de harde waarheid daarover tot je doordringt. Als hij eindelijk zijn lichaam beweegt, wordt Luca heel even overweldigd door een intens gevoel van blijdschap omdat hij nog leeft. Een kort moment geniet hij van het schurende gevoel van zijn adem die door zijn borstkas stuwt. Hij legt zijn handpalmen plat op de vloer om de koude tegels onder zijn huid te voelen.

Mami zakt in elkaar tegen de muur tegenover hem. Hij ziet haar een kauwende beweging maken, het kuiltje in haar linkerwang wordt zichtbaar. Het is vreemd om haar met haar zondagse schoenen in de douche te zien.

Luca raakt de snee in zijn lip aan. Het bloed is al opgedroogd, maar als hij er met zijn tanden overheen gaat, gaat het wondje weer open. Hij begrijpt dat hij geen bloed zou proeven als dit een droom was.

Uiteindelijk staat Mami op. ‘Blijf hier,’ instrueert ze hem fluisterend. ‘Verroer je niet totdat ik je kom halen. Geen enkel geluid. Begrepen?’

Luca probeert haar hand te grijpen. ‘Mami, niet weggaan.’

‘Mijo, ik kom snel weer terug, oké? Blijf maar hier.’ Mami wrikt Luca’s vingers los uit haar hand. ‘Verroer je niet,’ zegt ze weer. ‘Je bent een lieve jongen.’

Luca vindt het niet moeilijk om zijn moeders bevel op te volgen. Niet omdat hij zo’n volgzaam kind is, maar omdat hij niet wil zien wat er is gebeurd. Zijn hele familie is daar buiten, op abuela’s binnenplaats. Vandaag is het zaterdag 7 april, de dag van zijn nichtje Yénifers *quinceañera*, het feest voor haar vijftiende verjaardag. Ze draagt een lange witte jurk. Haar vader en moeder zijn er, Tío Alex en Tía Yemi, en Yénifers jongere broertje, Adrián, die pas negen is geworden en graag vertelt dat hij een jaar ouder is dan Luca, hoewel ze eigenlijk maar vier maanden schelen.

Voordat Luca moest plassen, hadden Adrián en hij de balón rondgetrapt met hun andere *primos*. De moeders hadden rond de tafel in de patio gezeten, hun *palomas* met ijs voor zich op tafel op een servet, de glazen nat van de condens. De laatste keer dat ze allemaal bij elkaar in Abuela’s huis waren geweest, was Yénifer per ongeluk het toilet binnengelopen toen Luca daar bezig was. Hij had zich toen zo ontzettend geschaamd dat hij er nu op had aangedrongen dat zijn moeder met hem meeding om voor de deur de wacht te houden. Abuela vond het maar niets. Ze zei tegen Mami dat ze hem verwende, dat een jongen van zijn leeftijd in staat moest zijn om zelfstandig naar het toilet te gaan. Maar Luca is enig kind en dus komt hij met dingen weg die andere kinderen niet voor elkaar krijgen.

Hoe dan ook, nu is Luca alleen in de badkamer. Hij probeert er niet aan te denken, maar de gedachte dringt zich onverbiddeijk aan hem op: de geïrriteerde woorden tussen Mami en Abuela waren misschien wel de laatste die ze met elkaar gewisseld hebben. Luca was schoorvoetend naar de tafel gelopen en had zijn moeder iets in het oor gefluisterd. Abuela zag het, schudde haar hoofd, hief haar vinger vermanend in hun richting en gaf haar commentaar. Ze had een speciale manier van glimlachen als ze ergens kritiek op leverde. Maar Mami koos altijd Luca’s kant. Ze had met haar ogen gerold en haar stoel toch bij de tafel vandaan

geschoven, waarbij ze de afkeurende woorden van haar moeder had genegeerd. Hoelang was dat geleden? Tien minuten? Twee uur? Het lijkt voor Luca alsof de tijd geen vat meer op hem heeft.

Aan de andere kant van het raam hoort hij Mami's aarzelende voetstappen, het zachte geschuifel van haar schoenen door de resten van iets wat gebroken is. Een enkele zucht, te licht voor een snik. Maar dan zwellen de geluiden aan als Mami vastberaden de patio oversteekt en iemand opbelt. Haar stem heeft een gespannen klank die Luca nog niet eerder heeft gehoord: hoog en alsof haar keel is dichtgeknepen keel praat.

‘Stuur hulp.’

Als Mami terugkomt om Luca uit de douche te halen, is hij zo ver mogelijk in elkaar gekropen en wiegt hij zachtjes heen en weer. Ze zegt hem dat hij moet opstaan, maar hij schudt zijn hoofd en krimpt zo mogelijk nog verder in elkaar. Zijn lichaam schokt van paniekerige weerstand. Zolang hij hier blijft, in de douche, met zijn hoofd gebogen, en zijn armen eromheen, zolang hij Mami niet aankijkt, kan hij de dingen die hij allang weet nog even uit zijn gedachten bannen. Dan kan hij het ogenblik van dwaze hoop dat er misschien nog een fractie over is van de wereld van gisteren nog heel even verlengen.

Misschien is het beter voor hem om toch naar buiten te gaan en te kijken, om de glinsterende, gekleurde spetters op Yénifers witte jurk te zien, de ogen van Adrián, open, gericht naar de hemel, en het doffe grijze haar van Abuela. Misschien is het inderdaad wel goed voor Luca om de nog warme overblijfselen te zien van wat kortgeleden zijn vader was, de metalen spatel die onder zijn lichaam ligt, kromgebogen door het gewicht dat erbovenop is gevallen, en zijn bloed dat zich nog steeds over de betonnen patio verspreidt. Omdat niets hiervan, hoe gruwelijk ook, erger is dan de beelden die Luca anders tevoorschijn zal toveren met zijn tomeloze fantasie.

Als ze hem uiteindelijk zover krijgt dat hij gaat staan, neemt Mami Luca door de voordeur mee naar buiten, al heeft ze geen idee of dat op dit moment de beste keuze is. Als *los sicarios* zouden terugkomen, wat zou dan erger zijn: vol in het zicht op straat lopen, of verstopt zitten in het huis, waar misschien niemand getuige zal zijn van hun komst? Een onmogelijke vraag. Er bestaat op dit moment niet zoiets als een goede keuze.

Ze lopen door Abuela's nette ommuurde voortuin en Mami opent het hek. Samen gaan ze op de geelgeverfde stoeprand zitten, met hun voeten op de straat. De overkant ligt in de schaduw, maar hier zitten ze vol in de zon, die heet op Luca's voorhoofd schijnt. Na een paar minuten, die met de seconde langer en slopender lijken te worden, horen ze sirenes naderen. Mami, die Lydia heet, merkt ineens dat haar tanden klapperen. Ze heeft het niet koud. Haar oksels zijn klam, en ze heeft kippenvel op haar armen. Luca buigt voorover en geeft over, een golf aardappelsalade met roze gekleurde vlekken van het vruchtensap. Het braaksel spat op het asfalt tussen zijn voeten, maar zijn moeder en hij schuiven er niet bij weg. Ze lijken het niet eens te merken. Net zomin als ze doorhebben dat er heimelijk met gordijnen wordt geschoven en er rolgordijnen omlaaggaan voor de ramen van dichtbijgelegen huizen, waarmee de burens het geloofwaardig proberen te maken dat ze niets hebben gezien.

Wat Luca wel opmerkt, zijn de muren langs abuela's straat. Hij heeft die al ontelbare keren gezien, maar vandaag bespeurt hij een verschil: elk huis heeft een kleine voortuin zoals die van abuela, afgeschermd van de straat door een muur zoals die van Abuela, die aan de bovenkant is voorzien van prikkeldraad, kippengaas of scherpe metalen punten, zoals die van Abuela, en alleen toegankelijk is door een gesloten hek zoals dat van Abuela. Acapulco is een gevaarlijke stad. De mensen hier nemen voorzorgsmaatregelen, zelfs in mooie buurten zoals deze. Maar wat hebben al deze veiligheidsmaatregelen voor nut als de mannen komen?

Luca legt zijn hoofd op zijn moeders schouder en zij slaat een arm om hem heen. Ze vraagt niet of het goed met hem gaat, want van nu af aan is dit een dwaze vraag. Lydia doet haar best om niet na te denken over de vele woorden die ze op dit moment met geen mogelijkheid over haar lippen kan krijgen, de plotselinge, enorme leegte van de woorden die ze nooit meer zal kunnen zeggen.

Zodra ze zijn gearriveerd, spant de politie aan beide uiteinden van de straat gele afzetlinten over de weg om de *escena del crimen* te markeren, het verkeer tegen te houden en ruimte te maken voor de macabere colonne auto's van de hulpdiensten. Er is een heel leger aan agenten op de been, die zich allemaal met geënceneerd respect om en langs Luca en Lydia heen bewegen. Wanneer de hoofdresearcheur naar hen toe komt en vragen begint te stellen, aarzelt Lydia even: waar moet ze Luca naartoe sturen? Hij is nog te jong om alles te horen wat ze moet vertellen. Ze zou hem even snel naar iemand anders moeten brengen, zodat zij eerlijk antwoord kan geven op de afschuwelijke vragen die gaan komen. Ze zou hem naar zijn vader moeten sturen. Naar haar moeder. Naar haar zus Yemi. Maar die liggen allemaal dood op de patio, hun lichamen dicht bij elkaar, als omgevallen dominostenen. Het is sowieso volkomen nutteloos. De politie is hier immers niet om te helpen. Lydia barst in huilen uit. Luca staat op en legt zijn koude hand haar nek.

‘Geef haar even de tijd,’ zegt hij als een volwassen man.

Als de rechercheur terugkomt, is er een vrouw bij hem, de lijkschouwer, die zich rechtstreeks tot Luca richt. Ze legt een hand op zijn schouder en vraagt of hij zin heeft om even in haar busje te zitten. Er staat SEMEFO op de zijkant en de achterdeuren zijn opengeklapt. Mami knikt naar hem, waarna Luca met de vrouw meeloopt en in het busje gaat zitten. Hij laat zijn benen over de achterbumper bungelen. De vrouw geeft hem een gekoeld blikje drinken

Lydia's hersenen, die tijdelijk waren uitgeschakeld door de schok, beginnen weer te werken, al duurt het even ze op volle toeren draaien. Ze zit nog steeds op de stoeprand, en de rechercheur staat tussen haar en haar zoon in.

‘Hebt u de schutter gezien?’ vraagt hij.

‘Schutters, meervoud. Ik denk dat het er drie waren.’ Ze wil dat de rechercheur een stapje opzij doet, zodat ze een oogje op Luca kan houden. Hij is maar een tiental passen bij haar vandaan.

‘Hebt u hen gezien?’

‘Nee, we hoorden hen. We hielden ons schuil in de badkamer. Eentje kwam er binnen om te plassen toen wij daar zaten. Wellicht kunt u vingerafdrukken vinden op de kraan. Hij heeft zijn handen gewassen. Is dat niet ongelofelijk?’ Lydia klapt hard in haar handen, alsof ze de herinnering wil verjagen. ‘Er waren in elk geval nog twee andere stemmen buiten.’

‘Zeiden of deden ze iets wat zou kunnen helpen om hen te identificeren?’

Ze schudt haar hoofd. ‘Een van hen at van de kip.’

De rechercheur schrijft *pollo* in zijn boekje.

‘En een vroeg of *hij* er was.’

‘Een specifiek doelwit? Zeiden ze wie die *hij* was? Een naam?’

‘Dat hoefde niet. Ze bedoelden mijn echtgenoot.’

De rechercheur houdt op met schrijven en kijkt haar verwachtingsvol aan. ‘En uw echtgenoot is...?’

‘Sebastián Pérez Delgado.’

‘De journalist?’

Lydia knikt, en de rechercheur fluit tussen zijn tanden.

‘Is hij hier?’

Ze knikt opnieuw. ‘Op de binnenplaats. Die met de spatel. Die met de tekst.’

‘Het spijt me, señora. Uw man werd regelmatig bedreigd, toch?’

‘Klopt, maar de laatste tijd niet meer.’

‘Wat was precies de aard van die bedreigingen?’

‘Ze zeiden dat hij niet meer over de kartels mocht schrijven.’

‘En anders...?’

‘Anders zouden ze zijn hele familie vermoorden.’ Haar toon is vlak.

De rechercheur haalt diep adem en kijkt Lydia aan met meeleven in zijn blik. ‘Wanneer is hij voor het laatst bedreigd?’

Lydia schudt haar hoofd. ‘Dat weet ik niet meer. Een tijd geleden. Dit had niet mogen gebeuren. Het had niet mogen gebeuren.’

De rechercheur perst zijn lippen op elkaar tot een dunne lijn en zwijgt.

‘Ze gaan mij ook vermoorden,’ zegt ze. En pas als ze deze woorden uitspreekt, beseft ze dat die weleens waar zouden kunnen zijn.

De rechercheur doet geen moeite om haar tegen te spreken. In tegenstelling tot veel van zijn collega’s – hij heeft geen idee welke, maar dat doet er niet toe – staat hij toevallig niet op de loonlijst van het kartel. Hij vertrouwt niemand. Zeven van de ruim twintig hulpverleners die op dit moment rond Abuela’s huis en over de binnenplaats lopen, de vindplaatsen van de kogelhulzen markeren, voetafdrukken onderzoeken, bloedspetters analyseren, foto’s nemen, controleren of ze bij iemand nog een hartslag voelen, en kruistekens maken boven de dode lichamen van Lydia’s familie, regelmatig geld krijgen van het plaatselijke kartel, drie keer zoveel dan het loon dat ze van de overheid ontvangen. Een van hen heeft inmiddels een bericht naar *el jefe* gestuurd om door te geven dat Lydia en Luca het hebben overleefd. De anderen doen niets, want dat is precies waar het kartel hen voor betaalt: om een uniform te dragen en het te laten lijken alsof ze toezicht houden en de situatie onder controle hebben. Een deel van hen ervaart dit als een moreel dilemma, anderen niet. Dat maakt ook niet uit, want geen van allen heeft een keus. Het aantal onopgeloste moorden ligt in Mexico niet voor niets boven de negentig procent. De aanwezigheid van *la policia* in uniform biedt een noodzakelijke illusie tegen de harde werkelijkheid: de onschendbaarheid van het kartel. Lydia weet dit. Iedereen weet dit.

Als Lydia zover is met haar gedachten, beslist ze dat ze hier weg moet. Ze staat op van de stoeprand en verbaast zich over de kracht in haar benen. De rechercheur stapt naar achteren om haar de ruimte te geven.

‘Zodra hij beseft dat ik nog leef, komen ze terug.’

Dan, als een mokerslag, komt er een herinnering naar boven: een van de stemmen in de tuin die vroeg: ‘En het kind, heb je dat ook gezien?’ Lydia’s benen dreigen het te begeven. ‘Hij gaat mijn zoon vermoorden.’

‘Hij?’ vraagt de rechercheur. ‘Weet u dan precies wie dit heeft gedaan?’

‘U maakt zeker een grapje?’ vraagt ze. Als er in Acapulco zo’n groot bloedbad wordt aangericht, is er maar één mogelijke dader, en iedereen weet wie die man is. Javier Crespo Fuentes, haar vriend. Waarom zou ze zijn naam hardop noemen? De rechercheur stelt deze vraag omdat hij de opdracht heeft om onwetendheid te veinzen, of om haar uit te testen.

Hij schrijft nog een paar woorden op in zijn aantekenboekje: *La Lechuza?* en: *Los Jardineros?* Daarna laat hij Lydia het boekje zien.

‘Ik kan het nu niet,’ zegt ze, waarna ze langs hem heen loopt.

‘Alstublieft, nog een paar vragen.’

‘Nee. Geen enkele vraag meer!’

Er liggen zestien lichamen op de binnenplaats, bijna iedereen van wie Lydia hield op deze wereld, maar het lijkt nog niet in volle hevigheid tot haar door te dringen. Alsof ze nog balanceert op het randje van de afgrond. Ze weet dat het waar is omdat ze heeft gehoord dat ze stierven en omdat hun lichamen heeft gezien. Ze heeft de nog warme hand van haar moeder aangeraakt en toen ze de pols van haar man optilde, voelde ze dat er geen hartslag meer was. Maar haar geest probeert het nog steeds terug te draaien en alles ongedaan te maken. Omdat het eigenlijk niet waar kán zijn. Het is te gruwelijk om waar te zijn.

‘Luca, kom.’ Ze steekt haar hand uit, en Luca springt uit het busje van de lijkschouwer. Hij laat de nog volle fresco op de achterbumper staan.

Lydia geeft hem een hand en samen lopen ze tot bijna aan het eind van de straat, waar Sebastián hun auto heeft geparkeerd. De rechercheur volgt hen en probeert haar nog steeds vragen te stellen. Hij kan niet accepteren dat zij het gesprek zomaar heeft afgebroken. Is ze niet duidelijk genoeg geweest? Ze staat zo abrupt stil dat hij bijna tegen haar knalt. Hij kan nog net een botsing voorkomen.

Lydia draait zich vliegensvlug om. ‘Ik heb zijn sleutels nodig,’ zegt ze.

‘Sleutels?’

‘De autosleutels van mijn man.’

De rechercheur blijft maar praten, terwijl Lydia opnieuw langs hem heen loopt en Luca achter zich aan sleurt. Ze gaat Abuela’s voortuin weer in en zegt tegen Luca dat hij daar op haar moet wachten. Maar dan bedenkt ze zich en neemt hem toch mee het huis in. Ze zet hem op Abuela’s goudkleurige fluwelen bank en zegt hem stil te blijven zitten.

‘Wilt u bij hem blijven, alstublieft?’ vraagt ze de rechercheur.

De man knikt.

Lydia blijft even stilstaan bij de achterdeur, en recht dan haar schouders voordat ze de deur openduwet en naar buiten stapt. Op de patio hangt de zoetige geur van limoen en vleessausjes, en Lydia weet dat ze nooit meer iets van de barbecue zal eten. De lichamen van een aantal van haar familieleden zijn nu afgedekt en overal in de tuin zijn kleine, felgele bordjes neergezet met zwarte letters en getallen erop. De bordjes markeren de vindplaatsen van bewijsstukken die nooit zullen worden gebruikt om iemand te veroordelen. Die bordjes maken alles alleen maar erger. Dat ze hier staan, betekent dat het echt is.

Lydia haalt moeizaam adem. Ze loopt naar Sebastián, die zich niet meer heeft bewogen. Zijn linkerarm ligt nog steeds in een vreemde hoek onder zijn lichaam, de spatel steekt onder zijn heup vandaan. De manier waarop hij daar ligt, doet Lydia denken aan de momenten

waarop hij juist het levendigst was: als hij na het avondeten in de woonkamer met Luca stoeide. Dan gilden ze. Brulden ze. Knalden ze tegen de meubels op. Lydia was dan altijd met de afwas bezig en rolde met haar ogen. Maar dat vuur is nu verdwenen. Er heerst een oorverdovende stilte onder Sebastiáns huid. Ze wil met hem praten voordat al zijn kleur verdwenen is. Ze wil hem vertellen wat er is gebeurd, om hem te laten weten dat zij en hun zoon hem nodig hebben. Misschien kan ze hem daardoor tot leven te wekken. Maar haar keel lijkt dichtgesnoerd.

Iemand heeft het stuk karton weggehaald dat de schutter op Sebastiáns borst heeft achtergelaten. Daarop stond met een groene markeerstift geschreven: *TODA MI FAMILIA ESTÁ MUERTA POR MI CULPA* (Mijn hele familie is dood door mijn schuld).

Lydia knielt neer bij de voeten van haar man, maar ze wil niet voelen hoe koud zijn lijkbleke huid is geworden. Ze pakt de neus van een van zijn schoenen vast en sluit haar ogen. Hij is nog steeds voor het grootste gedeelte intact, en daarvoor is ze dankbaar. Ze weet dat het kartonnen bord ook met het lemmet van een kapmes in zijn hart kon zijn gestoken. Ze weet dat de relatief nette manier waarop hij is vermoord kan worden beschouwd als een misplaatst blijk van vriendelijkheid. Ze heeft het wel anders gezien: nachtmerrieachtige taferelen van lichamen die geen lichamen meer waren, alleen nog stukken daarvan, *mutilados*. Als het kartel moorden pleegt, doet het dat om een voorbeeld te stellen. Op een ochtend, toen ze haar winkel opende, zag Lydia verderop in de straat een jongen die ze kende. Hij bukte zich om het hek van de schoenenwinkel van zijn vader van het slot te halen met een sleutel die aan een schoenveter om zijn nek hing. Hij was zestien jaar oud. Toen de auto stopte, kon de jongen niet wegrennen omdat de sleutel in het slot bleef steken; hij zat vast met zijn nek. Daarom besloten los sicarios het hek omhoog te doen, en zo hingen ze het kind op aan de schoenveter, aan zijn nek. Daarna ranselden ze hem af, tot hij alleen nog maar kon stuiptrekken. Lydia was naar binnen gevlucht en had de deur achter zich op slot gedaan, waardoor ze niet zag dat ze zijn broek naar beneden trokken en hun ‘versieringen’ aanbrachten. Dat hoorde ze pas later, net als alle andere mensen. Iedere winkeleigenaar in de buurt wist dat de vader van de jongen had geweigerd *mordidas* aan het kartel te betalen.

Dus ja, Lydia is dankbaar omdat zestien van haar geliefden zijn gedood door een snelle, koelbloedige kogelregen.

De agenten in de tuin wenden hun ogen af, en daar is ze ook dankbaar voor. De misdaadfotograaf zet zijn camera op de tafel neer, naast een van de palomas. Op de rand van het cocktailglas is nog een vleugje van Lydia’s lippenstift zichtbaar. De ijsblokjes erin zijn inmiddels gesmolten en op het servet onder haar glas is een kringetje condenswater te zien. In

Lydia's ogen is dat onmogelijk: hoe kan haar leven zo snel, in minder tijd dan een servet nodig heeft om op te drogen, zo volledig in gruzelementen vallen?

Plotseling wordt ze zich bewust van de eerbiedige stilte die over de patio is neergedaald. Zonder op te staan kruipt ze op handen en voeten naar de zijkant van Sebastián's lichaam. Dan aarzelt ze even, haar ogen gericht op zijn ene uitgestrekte hand. De vingers bewegen niet. De trouwring zit nog op zijn plek. Sebastián's ogen zijn gesloten, en Lydia vraagt zich af of hij ze met opzet heeft dichtgedaan, voor haar, een laatste liefdevol gebaar, zodat ze de leegte erin niet zou hoeven zien wanneer ze hem zou vinden. Ze slaat een hand voor haar mond omdat ze het gevoel heeft dat het belangrijkste deel van haarzelf er anders uit zou kunnen vallen. Ze onderdrukt dat gevoel, vouwt haar vingers in Sebastián's onbeweeglijke hand, en staat zichzelf toe haar hoofd op zijn borst te leggen. Hij is al koud.... Sebastián is er niet meer, en wat er nog over is, is alleen de geliefde, vertrouwde vorm van zijn lichaam.

Ze legt haar hand op zijn kaak, zijn kin. Ze doet haar mond stijf dicht en legt haar handpalm tegen de koude huid van zijn voorhoofd. De allereerste keer dat ze hem zag, zat hij in een bibliotheek in Mexico-Stad, gebogen over een schrijfblok met spiraal, met een pen in zijn hand. Gebogen schouders, volle lippen. Hij droeg een paars T-shirt van een popgroep die ze niet kende. Ze begrijpt nu dat het niet zijn lichaam was dat haar destijds in vervoering bracht, maar vooral de manier waarop hij dat bewoog.

De tuintegels doen pijn aan haar knieën terwijl ze ontelbare gebeden voor hem opzendt. Tranen stromen over haar wangen. De verbogen spatel ligt in een plas geronnen bloed, en op het platte gedeelte zit nog een restje ongebakken vlees. Lydia vecht tegen een opkomende golf misselijkheid, laat haar hand in Sebastián's broekzak glijden en vist zijn sleutels eruit. Hoe vaak heeft ze in de jaren dat ze samen zijn haar hand al niet in zijn broekzak laten glijden? *Niet aan denken, niet aan denken, niet nadenken!* Het is moeilijk om zijn trouwring van zijn vinger te krijgen. De slappe huid van zijn knokkel stroopt op onder de ring, waardoor ze aan het sieraad moet wrikken. Met haar ene hand trekt ze de vinger recht en met de andere wrikt ze aan de ring. Op deze manier lukt het haar uiteindelijk om zijn trouwring te bemachtigen, de ring die ze meer dan tien jaar geleden om zijn vinger heeft geschoven in de Catedral de Nuestra Señora de la Soledad. Ze schuift hem om haar duim, plaatst haar handen op zijn ingevallen borstkas en duwt zichzelf overeind. Ze strompelt weg in de verwachting ieder moment staande gehouden te worden vanwege de spullen die ze heeft gepakt. Ze wil bijna dat iemand tegen haar zegt dat ze die dingen niet mag meenemen, dat ze geen bewijs achterover mag drukken, of een soortgelijke stomme opmerking. Hoe bevredigend zou het zijn als ze op dit moment een slachtoffer had om haar woede op te koelen... Maar niemand durft.

Lydia staat stil, met gebogen schouders. Haar moeder! Ze loopt langzaam richting Abuela. Iemand heeft haar lichaam inmiddels afgedekt met een groot stuk zwart plastic.

Er stapt een agent naar haar toe om haar tegen te houden. ‘Señora, alstublieft,’ zegt hij alleen maar.

Lydia kijkt hem verwilderd aan. ‘Ik wil nog heel graag even alleen zijn met mijn moeder.’

Hij schudt zijn hoofd slechts een keer, nauwelijks zichtbaar. Zijn stem klinkt zacht. ‘Ik verzeker u,’ zegt hij, ‘dat is uw moeder niet.’

Lydia knippert met haar ogen, zonder te bewegen, de autosleutels van haar man stevig in haar hand geklemd. Hij heeft gelijk. Ze zou nog veel meer tijd kunnen doorbrengen op dit slagveld, maar waarom zou ze? Ze zijn allemaal dood. Zo wil ze zich hen niet herinneren.

Ze keert zich af van de onbeweeglijke gedaantes op de binnenplaats. De deur piept en klapt achter haar dicht als ze de keuken binnenstapt. Buiten hervatten de agenten hun bezigheden.

Lydia opent de kast in haar moeders slaapkamer en haalt daar de enige reistas uit die Abuela bezit: een kleine, rode weekendtas. Als Lydia hem openritst, ziet ze dat hij vol zit met kleine damestasjes, die ze op het bed smijt. Ze trekt haar moeders nachtkastje open en haalt een rozenkrans en een gebedenboekje uit de la. Die stopt ze in de weekendtas, samen met Sebastiáns sleutels. Dan bukt ze zich en steekt haar arm onder het matras van haar moeder. Haar vingertoppen strijken langs een papieren wikkel, en Lydia haalt het bundeltje tevoorschijn: bijna vijftienduizend peso’s. Ze stopt het in de tas. Vervolgens gooit ze de stapel kleine tasjes terug in de kast en neemt de weekendtas mee naar de badkamer. Daar opent ze de kast met toiletartikelen en graait er van alles uit: een haarborstel, een tandenborstel, tandpasta, dagcrème, een tube lippenbalsem, een pincet. Ze doet alles op de automatische piloot, zonder na te denken over de vraag welke spullen nuttig kunnen zijn en welke overbodig. Ze weet niet wat ze anders moet doen.

Ze heeft dezelfde schoenmaat als haar moeder had, een geluk bij een ongeluk. Ze pakt het enige paar comfortabele schoenen uit haar moeders kast – goudkleurige, doorgestikte sneakers met een ritsje aan de zijkant, die Abuela altijd droeg als ze in de tuin werkte.

In de keuken gaat de plundertocht verder: een pak koekjes, een blikje pinda’s, twee zakken chips – ze stopt ze allemaal heimelijk in de tas. De handtas van haar moeder hangt aan een haak achter de keukendeur, naast twee andere haken: een met Abuela’s schort en een met haar blauwgroene lievelingstrui. Lydia pakt de handtas en kijkt erin. Het voelt alsof ze haar moeders mond opendoet: de inhoud is te persoonlijk. Daarom besluit Lydia het hele ding maar mee te nemen. Ze vouwt het zachte bruine leer zo op dat het in het buitenste vak van de weekendtas past, en doet vervolgens de rits dicht.

Als Lydia terugkomt, zit de rechercheur zwijgend naast Luca op de bank. Zijn notitieboekje en pen liggen doelloos op de salontafel.

‘We moeten gaan,’ zegt ze.

Zonder dat ze het hem hoeft te zeggen, staat Luca op.

De rechercheur komt ook overeind. ‘Ik moet u waarschuwen, señora. U kunt beter niet meteen teruggaan naar huis. Mogelijk is het daar niet veilig. Als u hier wacht, kan een van mijn mannen u er misschien naartoe rijden. En wellicht kunnen we een veilig onderkomen zoeken voor u en uw zoon?’

Lydia glimlacht, en even verbaast ze zich erover dat haar gezicht dat nog kan. Ze produceert een schamper lachje en zegt: ‘Ik schat onze kansen hoger in zonder uw hulp.’

De rechercheur kijkt haar fronsend aan, maar knikt vervolgens. ‘Hebt u een veilige plek om naartoe te gaan?’

‘Bekommert u zich maar niet om ons,’ zegt ze. ‘Handhaaf het recht. Dat moet uw eerste prioriteit zijn.’ Ze is zich ervan bewust dat deze bittere woorden niets zullen uithalen, maar ze doet geen moeite om zichzelf te corrigeren.

De rechercheur staat met zijn handen in zijn zakken en richt zijn fronsende blik op de vloer. ‘Gecondoleerd met uw verlies. Ik vind het echt heel erg. Ik weet het: geen enkele moord wordt opgelost, en ik ben me bewust van de indruk die dat moet wekken, maar er zijn mensen die wel meelevend, die gruven van dit geweld. Geloof u alstublieft dat ik mijn best zal doen.’ Ook hij begrijpt hoe vergeefs zijn woorden zijn, maar toch voelt hij de noodzaak om ze uit te spreken. Hij haalt een visitekaartje met zijn naam en telefoonnummer uit zijn borstzakje. ‘We hebben nog wel een officiële verklaring van u nodig zodra u daartoe in staat bent. Maar neemt u gerust een paar dagen de tijd.’

Hij steekt haar het kaartje toe, maar Lydia maakt geen aanstalten om het aan te nemen. Luca wel: hij strekt zijn arm uit en grist het kaartje uit de hand van de rechercheur. Hij is vlak naast zijn moeder gaan staan en heeft zijn ene arm achter haar rug door de riem van de rode weekendtas gestoken.

Deze keer volgt de rechercheur hen niet. Hun schaduwen bewegen zich als één groot bultig monster over de stoep.

Op de voorruit van hun auto, een opvallende oranje Volkswagen Kever uit 1974, zit een klein stukje papier onder de ruitenwisser. Het is zo klein dat het zelfs niet fladdert in de warme wind die in vlagen door de straat trekt.

‘*Carajo*,’ sist Lydia, terwijl ze Luca in een reflex achter zich duwt.

‘Wat zeg je, Mami?’

‘Blijf hier. Nee, ga daar staan.’ Ze wijst in de richting van waar ze vandaan komen, en voor deze ene keer protesteert Luca niet. Hij rent een meter of tien de straat in.

Lydia laat de weekendtas bij haar voeten op de stoep vallen, zet een stap bij de auto vandaan en kijkt aan beide kanten de straat af. Haar hart voelt als een loden gewicht in haar borstkas.

De parkeervergunning van haar man zit op de voorruit geplakt, en er zitten beginnende roestvlekjes op de bumper. Ze stapt de straat op en buigt zich voorover om te kijken of ze het papiertje kan lezen zonder het aan te raken. Vlak achter het gele afzetlint aan het einde van de straat staat een busje van een nieuwszender, maar de verslaggever en de cameraman zijn druk bezig met voorbereidingen en hebben hen nog niet opgemerkt. Ze keert hun de rug toe en trekt het stukje papier onder de ruitenwisser vandaan. Eén woord, geschreven met een groene stift: BOE! Het voelt alsof de hap lucht die ze neemt dwars door haar lichaam snijdt. Ze kijkt snel naar Luca, verfrommelt dan het papiertje in haar vuist en propt het in haar zak.

Ze moeten verdwijnen. Ze moeten weg uit Acapulco, zo ver dat Javier Crespo Fuentes hen nooit zal kunnen vinden. En daarvoor kunnen ze deze auto niet gebruiken.

